

MILJØ-
DIREKTORATET

FAKTAARK

M95-2013

Krykkje i vinterdrakt. Foto: Magnus Irgens

Marine arter på Norsk Rødliste 2010

Norsk rødliste 2006, utgitt av Artsdatabanken var den første norske Rødlista utarbeidet etter IUCN sine retningslinjer som kom i 2001. Rødlista for 2010 er en revidering av denne og for de fleste artsgrupper er det sammenstilt betydelige mengder med ny informasjon. Dette er noe av grunnen til at få av endringene kan begrunnes i reelle bestandsendringer.

Marine arter

Av de totalt 46 artene som har fått endret kategori på grunn av reell bestandsendring har 33 arter fått redusert rødlistekategori og 13 arter har fått økt kategori. Nær halvparten av artene som har fått slike endringer i kategori er fugl. Her skal vi først og fremst ta for oss marine arter på rødlista.

Etter den siste revideringen av Rødlista (Kålås et al. 2010) er det ni marine arter, blant dem ål og lomvi, som er ansett for å være kritisk truet (CR).

Kunnskapen om storskate er fortsatt mangelfull, men ble i 2010 vurdert til å være kritisk truet. Karplanten storvasskrans har fått en økt kategori siden 2006.

23 arter er sterkt truet (EN), deriblant krykkje som pga. en omfattende bestandsnedgang og hekkesvikt har gått fra status som sårbar i 2006. 16 av disse 23 artene hadde en lavere kategori i 2006. Det er algene med åtte arter, som er sterkest representert i denne kategorien, men vi finner også to pattedyr; klappmyss og narhval og fiskeartene brugde, blålange og vanlig uer.

Videre finner vi 17 marine arter i kategorien sårbar (VU) og der gjør sjøfugler seg mest gjeldende. Her er det teist, polarlomvi og alke som har fått økt kategori siden 2006.

Fastlandet

Kritisk truet (CR) 9 arter

Alger

- *Sphaeroplea annulina* (< 1 %)*

Bløtdyr

- *Krachia cossmanni* (Ukjent)
- *Odostomia lukisi* (Ukjent)

Fisk

- Pigghå (*Squalus acanthias*) (25–50 %)
- Storskate (*Dipturus batis*) (1–5 %)
- Ål (*Anguilla anguilla*) (1–5 %)

Fugl

- Lomvi (*Uria aalge*) (< 1 %)

Karplanter

- Sturvasskrans (< 1 %)
(*Zannichellia palustris polycarpa*)

Pattedyr

- Grønlandshval (> 50 %)
(*Balaena mysticetus*)

Sterkt truet (EN) 23 arter

Alger

- *Ceramium deslongchampsii* (< 1 %)
- Barkløs småkrans (*Chara braunii*) (< 1 %)
- Dvergglattkrans (< 1 %)
(*Nitella confervacea*)
- Grønnkrans (*Chara baltica*) (< 1 %)
- Hårkrans (*Chara canescens*) (< 1 %)
- Nordlandsglattkrans (> 50 %)
(*Tolypella normaniana*)
- Sjøglattkrans (*Tolypella nidifica*) (1–5 %)
- Vormglattkrans (1–5 %)
(*Lamprothamnium papulosum*)

Bløtdyr

- *Chrysallida pellucida* (ukjent)
- *Ebala nitidissima* (ukjent)
- Østers (*Ostrea edulis*) (1–5 %)

Fisk

- Blålange (*Molva dypterygia*) (5–25 %)
- Brugde (*Cetorhinus maximus*) (1–5 %)
- Vanlig uer (*Sebastes marinus*) (25–50 %)

Fugl

- Krykkje (*Rissa tridactyla*) (5–25 %)

Karplanter

- Dvergålegras (*Zostera noltei*) (< 1 %)
- Småvasskrans (< 1 %)
(*Zannichellia palustris palustris*)
- Stivt havfruegras (*Najas marina*) (< 1 %)
- Vasskrans (*Zannichellia palustris*) (< 1 %)

Krepsdyr

- Piggishavsreke (< 1 %)
(*Sclerocrangon ferox*)

Leddormer

- *Pectinaria granulata* (< 1 %)

Pattedyr

- Klappmyss (*Cystophora cristata*) (> 50 %)
- Narhval (*Monodon monoceros*) (ukjent)

Sårbar (VU) 17 arter

Bløtdyr

- *Axinopsida orbiculata* (< 1 %)
- *Rissoella diaphana* (ukjent)
- Vanlig sandskjell (< 1 %)
(*Mya arenaria*)

Fisk

- Håbrann (*Lamna nasus*) (ukjent)
- Snabeluer (25–50 %)
(*Sebastes mentella*)

Fugl

- Alke (*Alca torda*) (1–5 %)
- Bergand (*Aythya marila*) (1–5 %)
- Lunde (*Fratercula arctica*) (25–50 %)
- Makrellterne (*Sterna hirundo*) (1–5 %)
- Polarlomvi (*Uria lomvia*) (< 1 %)
- Stellerand (*Polysticta stelleri*) (25–50 %)
- Teist (*Cepphus grylle*) (5–25 %)

Krepsdyr

- *Gammarus inaequicauda* (1–5 %)
- Brakkvannsreke (< 1 %)
(*Palaemonetes varians*)

Leddormer

- *Alkmaria romijni* (< 1 %)

Pattedyr

- Oter (*Lutra lutra*) (5–25 %)
- Steinkobbe (*Phoca vitulina*) (> 50 %)

Svalbard

Sterkt truet (EN) 2 arter

Fugl

- Alke (*Alca torda*) (< 1 %)
- Sabinemåke (*Xerna sabini*) (> 50 %)

Sårbar (VU) 5 arter

Fugl

- Ismåke (*Pagophila eburnea*) (5–25 %)
- Lomvi (*Uria aalge*) (1–5 %)

Pattedyr

- Hvalross (25–50 %)
(*Odobenus rosmarus*)
- Isbjørn (*Ursus maritimus*) (> 50 %)
- Steinkobbe (*Phoca vitulina*) (1–5 %)

* Tallene i parentes er andel av europeisk bestand

Stellerand Foto: Morten Ekker

Datamangel

I Norsk Rødliste (2010) brukes kategorien DD der det er stor usikkerhet omkring artens korrekte kategori plassering. Disse har således potensial til å kunne plasseres fra CR til LC. 792 arter på

Rødlista er oppført med DD og av dem er nær 35 prosent marine evertebrater, og da særlig bløtdyr (109 arter) og krepsdyr (82 arter). For Svalbard er det gjort egne vurderinger for karplanter, spretthaler, ferskvannsfisk, fugl og pattedyr (totalt 270 arter). Sju marine arter er klassifisert som truet.

Rødlstekategorier:

EX—Utdødd
EW—Utdødd i vill tilstand
RE—Regionalt utdødd:
CR—Kritisk truet
EN—Sterkt truet
VU—Sårbar
NT—Nær truet
DD—Datamangel
Øvrige kategorier
LC—Livskraftig
NE—Ikke vurdert
NA—Ikke egnet

Hva vil det si å være truet?

Begrepet truet art er av IUCN definert som et samlebegrep for kategoriene kritisk truet (CR), sterkt truet (EN) og sårbar (VU).

LENKER

www.artsportalen.artsdatabanken.no/

REFERANSER

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.